

Nr. 10
1998

-organ för Örträsk intresseförening

Redaktion:

Tore Svensson

Mary Örestig

Barbro Gustafsson

Hans Gustafsson

Elisabet H Lycksell

Chef för löpande
ärenden:

Angewandte Örestig

VÅRT MOTTO

Ge våra läsare inblick

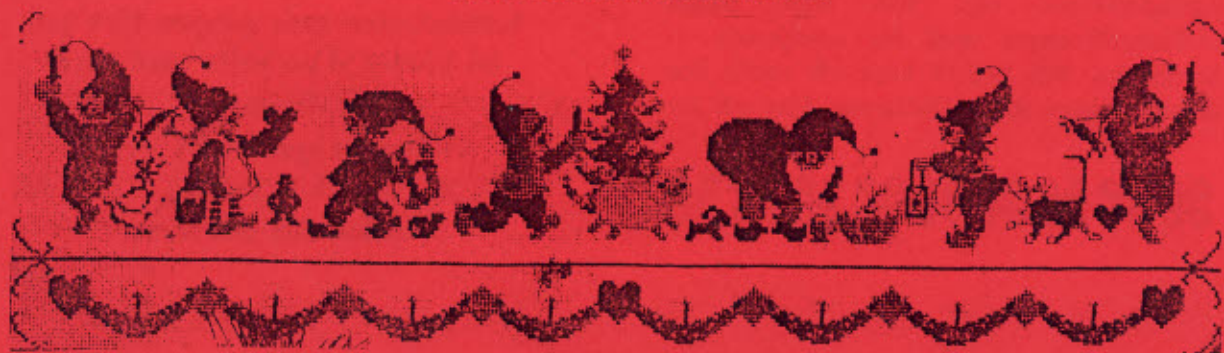
i vad som hänt och

händer i bygden.

Läs sidan 2, som ger
en kortfattad överblick
av innehållet.

GOD JUL OCH GOTT NYTT ÅR!

önskas alla våra läsare

Mitt möte med Örträsk -

Sigvard Karlsson berättar

En dag på försommaren 1953 fick jag meddelande att jag valts till folkskollärare i Örträsk. "Med tjänsten är förenad befattningen som skolsekreterare" hade det stått i annonsen, som min hustru Dora hittat i Lärartidningen. Vi hade då bott en tid i en by uppe i Gällivare kommun där hon inte riktigt funnit sig tillrätta - kanske främst för att miljö och umgängesvanor så helt skiljde sig från dem hon var van vid från gruvsamhället Boliden: så t.ex. tilltalades hon som regel med "hon" eller "lärarfrun" trots att hon bara var drygt tjugo och fortfarande längtade hem till mamma ibland. Örträsk låg ju nära Boliden, trodde vi.

Men när jag ringde till nr 17 i Västra Örträsk och bl.a. frågade skolstyrelsens ordförande Sigvard Norberghur långt det var mellan Boliden och Örträsk och han något dröjande svarade "ja, he tör väl rör se om en tjugo, tjugufem mil" förstod vi att vi tagit fel.

Men vi beslöt oss i alla fall för att ta en titt på byn. Bussen vi kom med stannade vid Konsum. I närheten låg en kyrka, ett par kaféer och en bilverkstad. Vi använde dagen till att ströva omkring och fann att byn var mycket vacker med utsikt ut över en stor sjö som långt ifrån liknade de "träsk" vi hade i våra hemtrakter.

När vi tog en sväng nerefter vägen mot Bjurholm såg vi en man som kapade ved för hand. Han travade den mycket snyggt och använde en speciell mätsticka för att få träna lika långa.

- Det där måste vara en folkskollärare, sa jag. (Och mycket riktigt: det visade sig sen vara Felix Edén som kom att inta en stor plats i porträttgalleriet från min Örträsk-tid!).

Både Dora och jag föll för byns naturskönhet: Det här var något annat än Risslappmyran och Pallemjaure-pölen!

Någon vecka senare installerade vi oss i den fina bostaden, Dora, tvååriga Brittinger ("Bolla") och knappt ettåriga Jan-Erik. Att umgängessättet här var ett annat än i norrbottensbyn som vi lämnat fick vi snart lära oss. Där hade vi köpt mjölken hos nämndemannen och som regel passat kvällsmjölknigen med vår emaljerade 2-literskruka. Här fick vi köpa vår mjölk hos nämnstgrannen Johan Dahlgrens. Men när jag

efter bara några dagar kom med min kruka sa sonen Felix som skötte mjölknigen den kvällen:

- Nog tjen du så pass bra att du kan köp då en mjökkruk dell så slipp du pass mjölkninga.

Det var klarspråk, lätt chockerande för en lärare som under nästan fyra år varit något av en pamp i byn och betraktats "som fin"! (Men ganska snart lärde jag mig uppskatta örträskbornas rättframhet - och gör det än i dag!)

Det där med annonsens ord om "skolsekreterare" skulle snart få sin förklaring: Efter legendariske Odenram hade man tydligen ersatt överlärartjänsten med en skolsekreterare och en skolkamrer, båda med full tjänst, d.v.s. 30 timmars undervisningsskyldighet per vecka. Edén var skolkamrer/kassör och förde in alla in- och utbetalningar i en kassabok i folioformat. Han hade sin plats mitt emot min i ett rum i mitten på "gamla" skolan.

Jag skulle sköta skolstyrelsens handlingar, skriva protokoll och vara förman för lärare och övrig personal - jag som var helt "borta" när det gällde administration! Dessutom bara 27 år.

Efter Odenram hade man haft ett par tillfälliga "administratörer". Den som var närmast före mig verkade inte ha haft något utpräglat ordningssinne: skåp, hyllor, bord och t.o.m. stolar var överbelamrade med för mig så obegripliga papper som författningar och statsbidragsansökningar. Men jag började rota i högen och ringde skolledare i andra kommuner - oftast Sandler i Åsele och Erling Ohlsson i Fredrika - och fick väl så småningom det hela att fungera någorlunda. Efter något år förändrades tjänsten till distriktsöverlärartjänst. Om tiden som överlärare - sedemera titeländrad till rektor - kan jag kanske berätta en annan gång. Den bjöd på vissa minnesvärda poäng!

Sigvard Karlsson

Dagcentralen Öregården

Den 7/12 98 kl 10-12 har vi försäljning av handarbeten sista gången före jul.

Då bjuder vi på kaffe med dopp

Välkomna.

Vi öppnar igen den 11/1 99

En GOD JUL och ETT GOTT NYTT ÅR

önskar Ella och Mary

REDAKTIONEN HAR ORDET

I adventstider samlas ÖA-redaktionen för att ge er Örträskbor en del julläsning. Våra reportrar är på hugget.

I kommunens budgettider sipprar det ju ut en del om vilka neddragningar man vill göra inför det nya budgetåret.

För 1999 har man i Lycksele tänkt införa kulturskymningens år, speciellt för glesbygden, som man föreslagit skall mista bokbussen. Byarna i kommunen har ju reagerat skarpt mot indragningen. Vi funderar på vad den centrala byutvecklingsgruppen tänker. Det har ännu inte märkts några reaktioner från den. Men, det som skall hända stort kanske sker tyst, låt oss hoppas.

Ett parti försöker lösa problemet genom att föreslå att biblioteket lämnar ut kataloger till byarna över sitt bokinnehav. Hur beställning och distribution skall gå till är lite mer diffust beskrivet.

Biblioteket har sextio till sjuttiotusen (60-70.000) titlar. Om man tänker sig att varje titel beskrivs med ca 8 rader i katalogen får man 6-7 st 300-sidiga böcker, som delas ut i byarna och då har ju glesbygdsbefolkningen alltid något att läsa.

Nej, låt oss lämna kulturskymningen och ägna oss åt en verklig kulturinsats istället.

Vår redaktionsmedlem Barbro, alias fru Skardlund, har av Hushållningssällskapet utnämnts till *Årets landsbygdskvinna* för sina insatser för Örträskbygden. Vi övriga i redaktionen reser oss och hurrar fyrfaldigt!

Låt oss nu presentera lite av det här numrets innehåll.

Det sägs ju att för att man skall kunna blicka framåt, måste man både känna sin historia och bakgrund. Våra medarbetare klarar av att både se bakåt och blicka framåt.

Hans Gustafsson har med utgångspunkt från folkräkningen 1890 gjort en betraktelse om hur folk levde på den tiden.

Vi får även ett utdrag ur en kommande bok om Örträsk idrottshistoria. För materialet svarar en grupp som i studiecirkelform bedrivit forskning, genom att slå i gamla tidningslägg. Dagens avsnitt handlar om tidigt 1900-tal och har sammanställts av Ivar Söderlind.

Sigvard Karlsson tar oss med till 1950-talet och beskriver hur lärarens arbete och kontakter med örträskbefolkningen fungerade.

Senaste årets händelser skildras av Carola Eriksson om Campingen Fyra Årstider. Evy Persson berättar om den gångna sommaren på Hembygdsgården. En del av evenemang har skett tillsammans med bl.a. Röda Korset, om detta och mer därtill berättar Margot Ericson.

Intresseföreningen och Fem Byar ger i korta meningar besked om vad de arbetat med under det gångna året. Det är inte lite!

Om vi blickar in i framtiden, vad händer då? Jo, närmast står julbord på PärLAN i tur. Örträskbor slut upp, åt julbord som aldrig förr. Ordna familjemiddagar, föreningsfester, åt luncher, så att vi får ha vår restaurang kvar.

Ungdomsgården öppnar inom kort, samla in och skänk grejor till den!

Intresseföreningen väcker i ett 9-punkters program frågor inför framtiden. Ställ upp diskutera och framförallt jobba!

Fem Byar projektet går in på sitt sista verksamhetsår. Om projektet inte förlängs, fortsatt ändå att spotta i händerna, hoppa jämfota och jobba vidare för Örträskbygden.

GOD JUL OCH GOTT NYTT ÅR
REDAKTIONEN

Thompson

Folkräkningen 1890.

Här finns personerna samlade i sin hemby, kärnfamiljen samlad i hushållet tillsammans med eventuellt tjänstefolk eller en föräldrageneration, med uppgift om namn, födelseår och födelseförsamling, yrke, civilstånd, kön och ytterligare ett antal uppgifter. Likt en modern telefonkatalog finns här Sveriges befolkning förtecknad - inte i alfabetisk ordning - utan efter geografisk hemvist. Den som har tillgång till internet kan själv söka i databasen. www.foark.umu.se/folk

Materialet är statistiskt torrt som fnöske men med lite fantasi kan vi försöka fylla ut tomrummet med intressanta detaljer. Örträsk var troligtvis Sveriges minsta socken med endast 780 personer. En av dessa bokfördes som obefintlig sedan 1881, nämligen bondesonen Olof Johansson, f. 1844. Kan vara Olof i familj 78, (Ossian Egerbladh).

ANNO 1890. Folkräkningen 1890 - Hemort			
Örträsk	502	Bäckfors	12
Långsele	90	Godåker	11
Wargträsk	54	Örelund	9
Skarda	35	Qvarnfors	9
Strömåker	24	Gustafsberg	6
Nyliden	15	Adamstorp	5
Abbortjernliden	13	Björkliden	3
Söderås 1			

Befolkningstillväxten tog fart i början av innevarande sekel för att kulminera under andra världskriget. När Europa började återuppbyggas efter krigets skövlingar behövde industrierna arbetskraft. Reglerade arbetstider och bättre löneförmåner, än de pigor och drängar hade, lockade byns ungdomar. Först drog flickorna iväg, i första hand till Umeå. Gifte sig och drog söderut. Pojkarna höll sig envist kvar i skogsarbete som ökade i omfattning.

1890 fanns 26 pigor i skiftande åldrar. Yngst var Hilda Johanna Nilsson f. 1875, Adamstorp, med sina 15 år, (fam 119). De flesta pigorna är unga, ej giftasvuxna döttrar. Ett undantag är Sara Josefina Wilhelmina Nilsson f. 1841, Nyliden, med sina 49 år på nacken.

Det fanns 20 drängar. En riktig gammeldräng var Erik Eriksson f. 1825, Strömåker. Men det fanns unga drängar som kunde hiva en flicka i skyn när skomakaren Nils August Svedmark stämde fiolen och spelade upp till hambodans. Låt mig nämna en kvintett: Jonas Edvard Johansson f. 1874, Otto Edvard Johansson f. 1873, Per August Lyxell f. 1873, Johan Alfred Nilsson f. 1873, alla i Örträsk och Per Alfred Olofsson f. 1871, Nyliden.

I prästgården hos kyrkoherde Axel Fredrik Westerlund, f. i Arvidsjaur 1845, fanns hushållerskan Ulla Augusta Sundelin f. 1848, drängarna Olof Olofsson f. 1868 och Gustaf Amandus Söder f. 1873 samt pigorna Maria Matilda Jonsdotter f. 1862 och Anna Johanna Persdotter f. 1871.

Inspektör Olof Ohlsson f. 1852 i Degerfors var gift med den två år yngre Kristina. De fick två flickor och två pojkar och var således självförsörjande beträffande pigor och drängar. Bokhållaren Erik Otto Widmark f. 1862 i Säfvar var i inspektorns tjänst. En troligen attraktiv ungarbete för ortens ogifta kvinnor.

En långväga gäst var resehandlaren Frans Leonard Holmlund f. 1858 i Nittorp. Handelsbiträdet Johan Martin Johansson f. 1858 kom från Norge. Från Göteborg kom Ida Karolina Wilhelmina Friberg f. 1863. Är det manne hon som hade Idas pensionat med rum för resande?

Barnmorskan Margreta Kristina Johansdotter f. 1835 var gift med jordtorparen Jonas Svensson Hedin f. 1834 i Markaryd. De fick tre söner: Johan August f. 1862 som var byns småskollärare, Jonas Fritiof f. 1863 och Karl Axel f. 1879. Skolvaktmästaren Karl Axel Hedin och hans Maria intar en särskild plats i mitt hjärta. Nu först förstår jag varför Karl ägde en Smålandspung. Den var alltid full av silver- och kopparslantar. Den stinna Smålandspungen gjorde ett outplånligt intryck på mitt unga sinne. Maria minns jag, för att hon alltid bjöd på sina goda kakor, speciellt goda var de som hade en röd kant.

Folkskolläraren Olof Nilsson f. 1862 kom från Wännäs.

Inte visste jag att arrendatorn på Björkliden kom från Orsa. August Gustaf Qvarnström f. 1845 gift med Anna Charlotta f. 1842. Från Orsa kom också handelsidkarskan Margareta Kristina Nilsson f. 1840 samt Kristina Katarina Ersdotter f. 1816.

Från Alsen kom extra kronojägaren Johan Otto Norberg f. 1869 och Karl August f. 1885.

Kyrkoherden Westerlund skrev säkert med stort nöje in namnen på flickebarnen som barnmorskan Margreta hjälpte till världen. Han kanske hade skaffat sig en stämpel med namnet Maria. Av församlingens 394 personer av kvinnligt kön bär 80 st namnet Maria. På manssidan var Gustaf populärt. 35 personer lystrade till det namnet.

Märkligt nog fanns det endast två arbetare. Hantverkare fanns däremot av olika slag.

Smed var Luther Persson Edholm f. 1863.

Murare var Erik Anton Andersson f. 1826.

Timmerfaktor var Johan August Söderström f. 1855 från Grundsunda.

Skräddaren Johan Skarin f. 1845 var gift med Maria Brita Larsdotter f. 1843, fam 73.

Skomakare: Jonas Edvard Königsson f. 1856, Nils August Svedmark f. 1854 och Fredrik Wännberg f. 1839, alla i Örträsk. Göran Vilhelm Persson f. 1837, i Wargträsk.

Timmerdrifvare Karl Gustav Efraimsson f. 1865 i Wargträsk.

Sömmerska Johanna Andersdotter f. 1849.

Könsfördelningen var i det närmaste perfekt. Det fanns 396 personer av maskön och 394 personer av motsatt kön. 520 var ogifta, vilket kan tyda på att barnfamiljerna var stora. 238 var registrerade som gifta. 32 änkor men inga änklings. När man tänker efter en stund inser man att könsfördelningen var väldigt sned med ett överskott på äldre kvinnor. Släktskapet inom församlingen var ganska omfattande och svåröverskådligt. De flesta (662) var födda inom Örträsk församling. Därefter kom Bjurholm med 36, Lycksele med 23 och Degerfors med 14.

Befolkningspyramiden hade bred bas. Det fanns 205 barn i åldrarna 0 till tio år. Tjugofyra barn är födda 1890. Det blir tunnare med åldrar över 70 år. Sju personer är 70 år eller äldre. Endast fem personer är över 80 år. Äldst är Kristina Andersdotter f. 1801, Fattighjon, Örträsk.

Det fanns 66 hemmansegare, 12 jordtorpare, 10 arrendatorer och 2 backstugusittare. Alla hade boskap i mer eller mindre omfattning. Man inser att behovet av slåttermarker var stort och att varje grässtrå var värdefullt även om det växte på ränningar, blötmyrar eller i branta sluttningar. Små timrade lador med trasiga tak sjunker långsamt ner i i blöta myrmarker. Kornhässjor, gårdsgårdar, sommarladugårdar, hästdragna jordbruksredskap, timmerkalkar, träplogar, mjölkkrutor, linåkrar, rovland, vadmalstampar, vattendrivna kvarnar, spånhyvlar, mynningsladdare har förlorat sin betydelse. Spåren efter den gamla bondekulturen sopas bort av väder och vind och glömskan lägger sin kvävande hand över resten.

Längst ner på skalan kommer hjonen. Även här finns en gradskillnad som backstuguhjon, inhysehjon och fattighjon. Totalt 16 personer, mest äldre kvinnor.

Hans Gustafsson

Utdrag ur Örträsk's tidiga idrottshistoria sammanställt av Ivar Söderlind

Sedan början av 1990-talet pågår en studiecirkel om Örträsk's idrottshistoria där deltagarna försöker spegla något av idrottslivet i Örträskbygden från den första skidtävlingen på 1890-talet fram till idrottsliga händelser idag. Det är meningen att det omfattande materialet i ord och bild skall presenteras i bokform (ca 200 sidor). Framför allt bygger den kommande boken på studiecirkeldeltagarnas systematiska genomgångar av länets dagstidningar under perioden 1890 - 1998 kompletterat med muntliga uppgifter från deltagarna och andra Örträskbor. De tidningar som studerats är *Westerbotten*, *Västerbottens-Kuriren*, *Umebladet* och *Västerbottens Folkblad*. Följande personer var med när studiecirkeln startade: Allan Astergren, Svante Berg, Mauritz Eriksson, Edit Eriksson, Daniel Johansson, Kjell Jonsson, Georg Karlsson, Einar Rehnman, Ingvald Örestig, Tage Örestig och Ivar Söderlind. Här följer ett par utdrag ur det material som samlats in.

Örträsk Skidklubb 1901

Födelseåret för Örträsk's Skidklubb var 1901 (troligen nedlagd redan 1907). Med stor säkerhet är klubben byns allra första idrottssammanslutning. Tisdagen den 26 februari samlades ett antal för skidlöpningen intresserade personer hemma hos inspektören E. E. Lindström, som tillsammans med kyrkoherde Axel T. Westerlund (1845-1916), representerade Örträsk som adjungerad ledamot i styrelsen för Skidlöpningens Främjande i Sverige. *"De tillstådes komma besluta att bilda en skidklubb hvari genast nära 30 ledamöter antecknade sig hvarefter stadgar antogs och styrelsen valdes."* Redan den 21 mars 1901 hade den nybildade föreningen sin premiärtävling som finns utförligt refererad i tidningen *"Westerbotten"*. Örträsk's Skidklubbs första styrelse fick följande sammansättning:

Ordförande:	Inspektören E. E. Lindström
Vice ordförande:	Kyrkoherden Axel T. Westerlund
Sekreterare:	Folkskolläraren G. A. Lundqvist
Skattemästare:	Handelsföreståndaren Samuel L. Rehnman
Intendent:	Handlanden J. Valfrid Persson

Skidtävling och basar i Örträsk 1904

På Marie Bebdelsedag den 25 mars 1904 anordnade Örträsk Skytteförening (bildad 1902) och Örträsk Skidklubb tillsammans en basar i skolhuset *"till förmån för sina kassar"*. Samma dag på morgonen hade folkskolans gossar skidtävling på en bana över 3 km. Enligt *"skrifsele"* till tidningen *"Westerbotten"* var vädret vackert, föret gott och banan mycket kuperad *"hvarför de täflande nog gjorde sina kullerbyttor, hvilket dock icke nedstämde deras mod"*. Tävlingen hade 14 startande och följande fick pris:

1. Albin Karlsson	kr 2.50 för 11 min 12 sek
2. Valdemar Jonsson	kr 2.00 för 11 min 38 sek
3. Anton Landström	kr 1.50 för 12 min 29 sek
4. Manne Königsson	kr 1.00 för 12 min 39 sek

Dessutom utdelades fyra extrapriser. Prisutdelningen, som förrättades av ordförande Lindström i skidklubben, ägde rum samma afton under den festliga basaren till vilken de tävlande hade fritt inträde. I sitt tal till de unga deltagarna gav han dem *"viktiga råd med afseende på denna för våra orter nyttiga idrott"*.

Följande målände och tidstypiska beskrivning av basaren saxad ur *"Westerbotten"* måste räddas åt eftervärlden: *"Vid femtiden på aftonen började festklädda folkhopar tåga upp till skolhuset. Klockan fem öppnades dörrarna och efter erlagd afgift trädde man in i den ljusa, rymliga och till fest prydda folkskolesalen. Långväggen mot ingången var smakfullt dekorerad med flaggor och gevärs med konung Oscar II:s bild i midten. Här och där stodo lummiga granar. Sedan den akademiska kvarten förgått och salen fylld av besökare, spelade musiken Björneborgarnas marsch, hvarestre ordföranden i skytteföreningen med några ord hälsade de närvarande välkomna och sedan började man förse sig med ett och annat från de många salustånden. Så kunde man i en angränsande sal få sig en kopp kaffe och i ett hörn af samma sal pröfva sin fisketycka i en flitigt anlita fiskdamm. I stora salen var i ett hörn anordnad postkontor där en hvar hade något kärt bref att hämta. På ett annat ställe kunde man få veta huru "viktig" man var. Å andra ställen åter funnos läskedrycker, apelsiner m m. Serveringen och de andra tillställningarna sköttes på ett mycket förtjänstfullt sätt af i ljusa fantasdideräkter klädda unga tärnor."*

Under aftonens lopp spelades ett teaterstycke: *"En orolig natt"* på ett synnerligen lyckadt sätt. En blandad kör sjöng några vackra fosterländska sånger, som belönades med lifliga applåder. Man fick äfven höra vackra väl utförda musikstycken. Basaren afslutades vid 9-tiden på kvällen sedan Finska rytteriets marsch förklingat. Inkomsten av det hela steg till 120 kr." (Ur tidningen *"Westerbotten"* 2 april 1904)

Rapport från Hembygdsföreningens styrelse

Vi vill först och främst rikta ett tack till alla, som arbetat ideellt på hembygdsgården under sommaren.

Trots det envisa regnandet blev resultatet av sommarserveringen glädjande nog bra. Familjefesten, som anordnades i samarbete med Fem Byar och lokala föreningar, var välbesökt.

Midsommardansen, som är sommarens "höjdpunkt" vad beträffar det ekonomiska resultatet, besöktes av ca 550 personer.

Motionsdanserna för den något äldre publiken har också lockat många, ca 1000 personer.

Hembygdssområdet är ett populärt utflyktsmål sommartid, så vår målsättning är att vi även kommande år ska kunna ha evenemang där. Förhoppningsvis mera än tidigare. Välkomna med tips.

Vi tackar för ett bra 1998 och önskar alla ett ännu bättre 1999.

Styrelsen genom Evy

Traditioner med Röda Korset

Trots denna regniga sommar har ändå Röda Korset kunnat genomföra sina, nu traditionsenliga, aktiviteter.

Nere i Hembygdsgården hade vi tillsammans med Vuxenskolan och Fem Byar en konstutställning, där Lyckselekonstnären Erling Bergfors och keramikern Agneta Zandén ställde ut sina alster.

Under Hembygdsdagen sålde Dagny

Lundberg och Gunnel Edorsson sina hemslöjdsalster.

RK:s lotterier och brödförsäljning gick som vanligt bra.

Valdagsinsamlingen och riksinsamlingen genomfördes planenligt, tack vare hjälp av frivilliga medarbetare.

Tack rödakorsare och vuxenskolan för all hjälp med bössor, bakning m.m.

Planerat var också en dag, där gamla tekniker och slöjd skulle demonstreras, tyvärr regnade detta bort, men idén finns kvar till ett annat år.

Röda Korset genom Margot

lotterier

Vinnare

I Örtäsk Rödakors lotteri.

Följande nummer har utfallit med vinst.

Serie A: 1:a pris nr 277, 2:a pris nr 4, 3:a pris nr 177, 4:a pris nr 243, 5:a pris nr 283.

Serie V; 1:a pris nr 16, 2:a pris nr 83, 3:e pris nr 98, 4:e pris nr 44, 5:e pris 66.

Vinsterna finns att avhämtas
hos tfn 0932-300 87

Dans för barn och ungdom

Kom och prova på dans som konstform.

Med hjälp av kroppen som uttrycksmedel gestaltar vi en berättelse. Vi arbetar med ett tema, skapar och lär in olika danser.

Lärare:

Fern Girdlestone från Skellefteå dans- och balettförening.

Datum:

Onsdag 28/10 - Fredag 30/10.

Från Örträsk åkte
10 ungdomar
7-11 år med
Örträsk Taxi
på danskurs.

dans
I VÄSTERBOTTEN

ART: KULTUR-FRITIDSFÖRVALTNINGEN, DANS I VÄSTERBOTTEN

FÖLJETONG
UNGDOMSGÅRDEN....
 Eftersom vi ÄNTLIGEN tänkte
 dra igång verksamhet i huset
 så tänkte vi efterlysa saker som
 vi saknar. Om Ni har mattor, lampor,
 dukar, stolar eller övriga möbler som
 Ni inte behöver, mottager vi dessa
 tacksamt!
 Örträsk Vi Unga-klubb
 Stefan S, ordf tfn 300 67
 Lars L, sek tfn 300 29

Lite information från Campingen Fyra Årstider

Örträsk Allehandas redaktion bad mig skriva några rader om campingens verksamhet.

Jag, det vill säga Carola Eriksson, är sedan den 14 september -98 anställd på 50% av Öppen Gemenskap, dels som kontorist på behandlingshemmet Krokåsen och dels som ekonomiskt ansvarig för Campingen Fyra Årstider.

Förutom att jag ska sköta ekonomin och vara campingens ansikte utåt, så ingår även skötsel- och bokningsansvar under lågsäsong i tjänsten.

Jag tycker mig känna att det finns ett behov av en person här i Örträsk som representerar campingen och har nästan enbart mött positiv respons av er bybor och andra och jag hoppas det fortsätter så. Eftersom min tjänst inte är så stor, så kan det inte förväntas att jag kan uträtta underverk på kort sikt, men ett långsiktigt mål är att få campingen lönsam igen och jag är säker på att det finns många idéer hos er, på hur vi ska öka antalet gästnätter

och lönsamheten. Tveka inte att höra av er till mig med förslag och idéer, det emottages tacksamt.

Under denna vinter har vi sex stugor och lägergården till uthyrning. Samlingsstugan och de andra fem stugorna har stängts av och öppnas till våren igen. Just nu pågår budgetarbetet för fullt inför 1999 och vad som klart framgår är att intäktssidan måste öka rejält, så vi får hoppas på en bra sommar samt att vi lyckas locka hit fler gäster genom att ta fram det bästa Örträsk har att erbjuda.

Kiosken kommer att vara stängd under vintern, eftersom tillståndet för den har upphört, men någon form av "jour-öppet" planeras. Mer om detta meddelas senare.

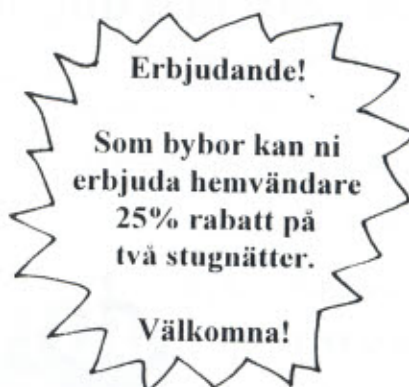
Jag hoppas på ett utvecklande arbete, både för mig och campingen, och ni är välkomna att ringa mig om synpunkter och idéer, vad ni tycker är bra och dåligt osv. Eller kom och hälsa på mig på mitt kontor på Krokåsen. Telefon: 303 90, 303 23 eller 070-338 21 98.

Kan "Robinson-Kent", så kan väl Örträsk också, eller vad tror ni?

Hälsningar
Carola Eriksson

• CAMPINGEN Fyra Årstider •

- träffpunkt södra Lappland
- Stugor med öppen spis/kamin
- Lägergård
- Husvagnsplatser
- Tältplatser

Campingen Fyra Årstider, Västra Örträsk, 916 95 ÖRTRÄSK, tel 0932 - 303 90

Avskrift som Margot Ericson hämtat ur Västerbottens läns hembygdsförenings årsbok 1934.

FOLKMINNEN FRÅN ÖRTRÄSK

Upptecknade av Fil. Stud. Lisa Lidberg.

OM JAKTLYCKA

Rätt ofta har det hänt att onda och illvilliga personer fördärvat jaktlyckan för sina grannar genom att förgöra bössan eller jakthunden.

Folk med onda ögon behövde bara se på bössan när någon gick för att jaga så var bössan förgjord.

Kastade man tre "eldbränder" efter den som gick för att jaga kunde han icke döda något djur.

Vände man om tre fåler efter den som gick för att jaga fick han heller inget skjuta.

Riktiga spågubbar behövde bara vissla när de hörde skottet så träffade det icke.

När bössan var "förgjord" kunde man ingenting träffa, utan kulan föll ned, nedanför bösmyningen.

Ville man förekomma en eventuell

förgöring av bössan, kunde man ha gudslån (korn eller en brödsmla) i krutet. Man kunde även borra in en "spänningsklo" (hökklo) eller en uggleklo i bösstocken.

Ville man skaffa sig jaktlycka, skulle man skaffa sig en oblat och skjuta genom denna.

Det berättas om en storjägare, som skjutit genom en oblat, att om han träffade på en fågelkull och hann gå ett varv omkring den, fick han skjuta alla så när som på paret.

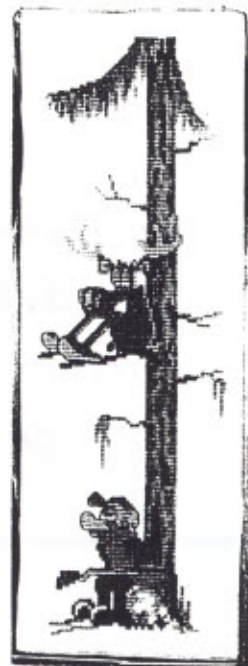
Om bössan var förgjord kunde man laga till den genom att skjuta tre skott över vänstra axeln eller dra bössan under vänster fot.

Man kunde även gå till kyrkogården och ta lite mull samt lämna en kopparslant istället och blanda mullen i krutet och skjuta.

Då hunden var förgjord så hoppade han och gapade men man hörde inte att han skällde.

Om man sköt katter eller störnkråker (spillkråkor) blev bössan förstörd.

Jägarna brukade dricka björnblood för att bli modiga, harblood för att bli duktiga att springa samt älgblood mot trötthet.

Vänort i Karelen

Sedan i somras har Örträsk en vänort, som heter **Savinovo** i ryska Karelen. Tanken är att bybor på respektive ort ska få utbyte med varandra genom att komma på besök till respektive by. De flesta mindre byar i Karelen är mycket fattiga, men de är ändå mycket måna om att vårda sitt kulturarv - allt ifrån dans och musik till slöjd. Eventuellt kommer ett par familjer till oss i sommar. Är ni intresserade av att fungera som värdfamilj, så hör av er redan nu till styrelsen i Örträskbygdens Intresseförening.

"NYTÄNKANDE" FRAMTIDSTRO"

Nu är det för sjunde gången dags igen för vår gemensamma FÖRELÄSNINGSSERIE.

Välkommen till ~~en~~ intressanta och - vi lovar Dig - engagerande föreläsningar!

MATTI BERGSTRÖM

"Våga leva i kaos!"
Kaos är källan till kreativitet.
Vi människor har två grundkrafter, kaos och ordning.
Matti är hjärnforskare och professor i fysiologi samt docent i bioelektronik.
Plats: Hotell Lappland, kongresshallen.
Tid: 19.00-21.15
Måndag 8 mars 1999

THOMAS FURTH

"Företagare i en kunskaps- och upplevelseekonomi"
De företag som inte satsar på forskning och utveckling av sina produkter och tjänster har ingen framtid.
Thomas är docent och forskningsledare vid institutet för Framtidsstudier.
Plats: Hotell Lappland, kongresshallen.
Tid: 19.00-21.15
Torsdag 21 jan. 1999

Arr: Skolkyrkan, Lyanfonden, Södra Lapplands sjukvård, Socialförvaltningen, BoU-förvaltningen och AB Skytteanska i samarbete.

FRITT INTRÄDE!

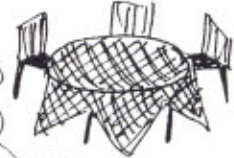
VÄLKOMMEN!

BEHÖVER VI EN TV-FRI KVÄLL IBLAND?

CAFE' I ÖRTRÄSK

Kan det va' något?

Lämpliga lokaler finns ju!

BERÄTTARCAFE'

SKOTERCAFE'

UNGDOMSCAFE'

JÄGARCAFE'

MUSIK CAFE'

TEATERCAFE'

HAMBURGERCAFE'

KRÄMCAFE'

TJEJCAFE'

Intresseföreningen har införskaffat **röd-vit-rutiga Cafe-dukar**, att använda för att skapa mysig atmosfär. Meningen är att föreningar eller enskilda får låna dem gratis, om intresse finns för **Cafe'-kvällar**.

Örträskbygdens Intresseförening, Båthö 33013

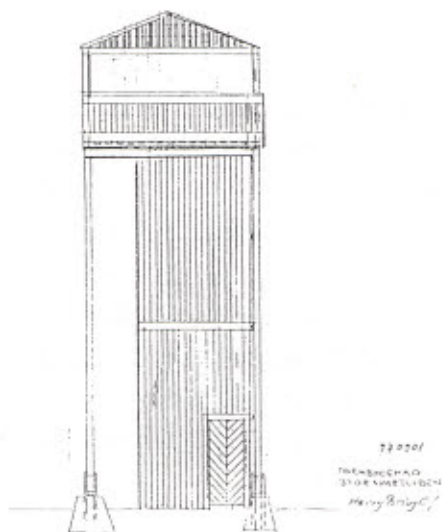
JULGÅTOR

- 1) Vad är det som Gud a'drig ser, kungen sällan och bonden var dag?
- 2) Det stod en man vid en vägg med horngap och läderskäg. Vem var det?
- 3) Vad är det som springer nedför bergen och bär vadmalsbulten?
- 4) Ät genom öge, skit genom sia. Vad är det?
- 5) Titom, totom, pela mella fotom, ökes framman å minskas bak. Vad är det?

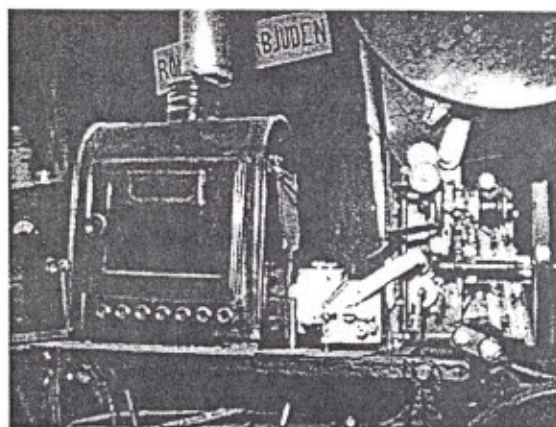
4) Kvarnen. 5) Båten. 6) Vädstolen. 7) Jäva
1) Sin like. 2) Tuppen. 3) Fåret.

Aktuellt under året - Intresseföreningen och Fem Byar

- ♣ Skotersektionen - skotersafari
- ♣ Bygga av **utsiktstorn** på Storsvartliden i samarbete med Vargträsk och påbörjat bygge av **bastuflotte**
- ♣ Tre **kanoter** har köpts in för kanotuthyrningsverksamhet
- ♣ Anordnat **timringskurs**
- ♣ **Arrangerat:**
dans kring midsommarstången i stugbyn
visafton på lägergården med Viveca Svensson som sjöng Sonjas visor
jazzcafé på Pärulan med Vicks Blå, Viveca Svensson med musiker
- ♣ Medarrangör vid **familjefesten** på hembygdsgården
- ♣ **Brödförsäljning** och gissningstävling
- ♣ Inlett samarbete med Vargträsk Intresseförening om utveckling till **kulturbby**
- ♣ Samarbete inom **område 4** - byarna vid Öreälven (Örträsk-Knaftenavet)
- ♣ Arbetsgrupp för **Pärlans** öppethållande och utveckling
- ♣ Arbetsgrupp för **företagsutveckling**
- ♣ Deltagande i fördjupad **översiktsplan**
- ♣ Bidragsansökningar för bl.a. upprustning av **flottarkojorna**

- ♣ **Skrivelser** om Örträsk Industrihus, bokbussen, vägupprustning, restaurang Pärulan, bussning av högstadieläver
- ♣ Arbete för att upphöja **väg 353** till huvudled, viktigt ur trafiksäkerhetssynpunkt och ur turistsynpunkt
- ♣ **Uppvaktningar** hos politiker och myndigheter
- ♣ Medverkat till att **vi unga** kommit igång
- ♣ Medverkat vid **testresa** genom Fem Byar och deltagit på **bussresemässan** i Stockholm
- ♣ Framtagning av **kartor, broschyr m.m.**
- ♣ **Delprojekt:** Greta Jonsson och uppbackning av projektet Gotthards Biograf, som nu Örträsk Hembygdsförening handhar
- ♣ **Aktuellt:** Datastuga, ökad uppskyltning, arbete med turistprodukter.

Projekt Gotthards Biograf. Interiör från projektörummet.

MAKARON-GISSNINGSTÄVLINGEN

Tävlingen avslutades under sensommaren och vinnarna har underrättats personligen. Vinnarna av presentkortet blev

1. Ulf Königsson, restaurang Pärulan
2. Margot Ericson, Örträsk Handel & Bensin
3. LarsInge Karlsson, Örträsk Livs
4. Lina Astergren, Salong Siv
5. Ture Gustafsson, Svenssons Mekaniska

Rätt antal var 895 st.

Tack alla som på många olika sätt ställt
upp och arbetat ideellt under året
God Jul och Gott Nytt År
önskar

Fem Byar och Örträskbygdens Intresseförening

UPPROP TILL ER ÖRTRÄSKARE!

Du som är boende eller äger fritidshus inom f.d. Örträsk kommun.

1. Hur ser Du på framtiden för Örträskbygden?
2. Vad tycker Du är det bästa med att bo eller ha fritidshus i den här bygden?
3. Hur kan vi behålla eller öka den service som finns idag?
4. Hur kan vi få fler arbetstillfällen och fortsatt inflyttning?
5. Känner Du någon som kan tänka sig att flytta till Örträsk och ta med sig ett eller flera arbetstillfällen?
6. Vad behövs för ökad trivsel och inflyttning
 - för barn - ungdom - äldre
 - aktiviteter för kultur och idrott
 - service för äldre
 - andra förslag?
7. Hur ska vi marknadsföra Örträskbygden som ett trivsamt område att bo i och besöka - med god basservice
 - fin miljö och natur
 - god livskvalité
 - trevliga människor?
8. Om ett år är projektet fem Byar slut. Dess inriktning har varit: utbildning,

turism och marknadsföring. Nu är det hög tid att tänka till och fundera över hur vi ska gå vidare.

- Hur skapas fler arbetstillfällen
- vilka befintliga verksamheter kan utvecklas
- hur kan tomma lokaler och bostäder anpassas och utnyttjas bättre
- hur kan bygdens naturtillgångar, skogen, jordbruksmarken, det öppna landskapet utnyttjas i framtiden, så att dess avkastning och produktion kommer bygden till del?

9. Hur kan olika intresseföreningar och den växande byarörelsen påverka makthavare, politiker och myndigheter för en positiv landsbygdsutveckling?

Du har säkert inte svar på alla dessa frågor. Men, tänk efter och tyck till!

Diskutera i

- Din förening
- på Ditt jobb
- på symötet
- i skolan
- vid köksbordet
- på verkstan'
- i jaktlaget

Under vårvintern ordnar vi ett stormöte. Till dess mottages alla förslag och synpunkter tacksamt, muntligen eller skriftligen.

Örträskbygdens Intresseförening

Barbro

Under strecket

Vår fotograf laddade sin kamera med infraröd film, för att en sen natt gå ut och studera Örträsk's syndiga nattliv. Stället han kom till var nog mörkare och syndigare än han föreställt sig. Som framgår av bilden hade han svårt att få några skarpa konturer på hur Örträsk's nattliv bedrivs.